

Projektbeskrivning i samverkan mellan parterna vid Institutionen för estetiska ämnen i lärarutbildningen, Umeå universitet och Piteå kommun.

Projektets titel

Lärare och skolledares professionalism i en skola på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet

Syfte och mål

Detta forsknings- och utvecklingsprojekts övergripande syfte är belysa och problematisera forskningsbaserade utvecklingsprojekt i möten mellan policy och lärares och skolledares praktik. Specifika mål är att belysa hur idéer om akademisering och professionalisering mottas av lärare och skolledare genom att utifrån medverkande skolaktörers perspektiv problematisera hinder och framgångsfaktorer i pågående FoU-projekt (Onnismaa et al. 2015; Gustavsson, 2002). Ytterligare ett specifikt mål är att belysa hur sådana FoU-projekt ligger i linje med kommunens strävan att stärka den professionella styrningen. Syfte och mål är i samklang med Piteå kommuns utvecklingsstrategi att rusta för en skola på vetenskaplig grund (*akademisering*) och utveckling av lärares och skolledares *professionalism* (Barn- och utbildningsnämnden 2014; Utbildningsnämnden 2017).

Forskning- och utvecklingsprojektet (FoU) är en del av Piteå kommuns och Umeå universitets ULF-avtal som går ut på att utveckla en FoU-miljö i samverkan mellan Piteå kommuns förskola och skola, Umeå universitet och Luleå Tekniska universitet, LTU (Umeå universitet och Piteå kommun 20190218)

ULF-avtalet bygger vidare på tidigare forsknings- och utvecklingsprojekt Kampen för läraryrkets kunskap (2017-2020) som bedrivs i samverkan mellan forskare vid Umeå Universitet och Piteå kommuns utbildningsförvaltning. Idag deltar lärare och forskare i olika gemensamma forskningsbaserade aktiviteter, magisterutbildning, forskningscirklar, föreläsningar, i praktiktäna studier allt i nära samverkan med Piteå utbildningsvetenskapliga råd. Forskningsbaserade utvecklingsprojekt medför nya utmaningar för såväl kommunal huvudman, lärare, skolledare som för lärarutbildare och forskare.

Gemensamma frågeställningar:

- 1 Hur förhåller sig aktörerna till skolans akademisering i förhållande till lokala FoU-aktiviteter?
- 2 Vilka idéer, strategier eller handlingar styrs aktörerna av?
- 3 Hur kan skolhuvudman och lärosäte utveckla strukturer för att främja en professionsstyrd skola byggd på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet?

Frågorna preciseras utifrån preliminära empiriska resultat i samverkan mellan forskarna och skolans aktörer. Vi utgår från en symmetrisk och komplementär ansats som innebär att aktörernas perspektiv gällande såväl precisering av frågor som tolkning av resultat är en viktig del av den metodiska ansatsen och viktigt kriterium för att bedöma kvalitet i samverkande praktiktäna forskning.

Områdesöversikt

Vårt FoU-projekt om hur utbildningsreformer tolkas och görs i praktiken skär över fältet policyforskning och praktisk forskning (Ball et al. 2011; Bradbury 2012; Jarl & Rönnerberg 2014; Erixon Arreman & Dovemark 2017). Utbildningsreformer om läraryrket över tid har i tidigare forskning belysts ur olika perspektiv såsom klass, kön, makt, professionalisering och yrkesidentitet (Andersson 2013; Erixon Arreman 2005; Florin 1987; Hjalmarsson 2009; Jeansson 2017; Johansson 1992; Löfgren 2012; Skåréus 2007; Widén 2016). Nuvarande strävanden för reformimplementering och akademisering av läraryrket, uttrycks i Skollagens krav på forskningsbaserad kunskap och karriärreformer, som förstelärare. "Akademisering" tenderar samtidigt att utmana skolans organisation och pedagogiska ledarskap (Alvunger 2015; Hjalmarsson & Löfdahl Hultman 2016). En aktuell forskningsstudie genomförd som en enkätstudie riktad till samtliga skolledare i gymnasieskolan, anslutna till svenska Skolledarförbundet, visar att lärare får stort ansvar i reformimplementering (Lundström et al., 2017). Tidigare forskning pekar dock på dilemman och en klurad position för lärare vad gäller förväntningarna att genomföra reformer. Kritik riktas också mot sådan forskning där lärare blir forskningsobjekt som skuldbeläggs för reformers misslyckanden (Ball et al., 2011; Carlgren & Holmquist 1999; Hansson 2014). Studier inom ramen för tidigare FoU-projekt och som bedrivits i kommunen visar att lärare kan uppfatta sitt deltagande i kompetensutveckling som syftar till att ge förutsättningar för lärares deltagande i praktiska studier antingen som ett individuellt eller kollektivt projekt. En viktig förutsättning för lärarna i studien att de har ett starkt stöd av rektor (Hansson & Erixon 2019).

Teori och metod

Forskningens övergripande teoretiska redskap innefattar perspektiv på policy och akademisering; *policy enactment* hur policy görs (Ball et al. 2011; Braun et al. 2011) och policy som process (Ozga, 2000). Genom kombination av *academic drift*, *aktivitetsteori* och *governmentality* (Faulcault 1991) fokuseras samverkansprocesser i praktiken där policy görs. *Akademiseringen* av läraryrket (*academic drift*) analyseras utifrån Kyviks (2007) taxonomi (program, policy, institutional, staff drift). *Professionalisering* och näraliggande begrepp med olika betydelser (Englund & Dyrdal Solbrekke 2015; Evetts 2009) belyses utifrån medverkande aktörsperspektiv. Med aktivitetsteori analyseras aktörernas dilemman relaterat till ett större system, ytterligare problematiserat utifrån teorier om *expansive learning* (Engeström 2009; Roth 2011; Holzkamp 2013) Vidare anläggs *governmentality*, styrnings- och maktperspektiv på aktörernas erfarenheter och identitetskonstruktioner (Connell 2008; SOU 2014:34). Ansatsen innefattar "stark reflexivitet" (Harding 1991) för fördjupad analys av empiri utifrån deltagares reflektioner (Kilpatrick et al 2010).

I FOU-projektet följer och analyserar vi hur forskningsbaserade utvecklingsprojekt tolkas, översätts och iscensätts av olika aktörer (lärare, skolledare) iscensätter forskningsbaserade utvecklingsprojekt. Metodiskt har studien därför ett empiriskt etnografiskt och autoetnografiskt upplägg, observationer, spontana samtal, reflexivt skrivande och fältanteckningar (Chang, 2008; Ellis 2004; Wilson & Chadda 2009). Därtill tillkommer dokumentstudier och analys av utbildningspolicy på nationell och lokal nivå.

Projektets organisation

I alla delar signalerar projektet en tydligt en symmetrisk och kompletär ansats, dels mellan de två sammanlänkande aktiviteterna, *forskning och utveckling*, dels mellan de två samverkande organisationerna, *kommun och universitet* samt mellan, *forskare, lärare och skolledare*. Projektledning, består av bägge parter, Per-Olof Erixon, est och Kristina Hansson PK. Projektets planering, presentation, förankring, utveckling av projektets syfte, frågor och plan för genomförande utformas i samverkan och dialog mellan parterna. Respons på

preliminära forskningsresultat sker kontinuerligt vid dialogmöten. På så sätt återförs forskarnas analyser till praktiken för fördjupad analys utifrån deltagarnas reflektioner via enkel och dubbel loop (Basset 2015).

Följande forskare ingår i FoU-projektet: Mats Danell, Per-Olof Erixon, Kristina Hansson, Catarina Lundqvist, Åsa Jeansen, Stina Westerlund, Institutionen för estetiska ämnen i lärarutbildning, Umeå universitet samt Inger Erixon Arreman, Institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap, Umeå universitet via FoU-projektet *Kampen för läraryrkets kunskap*.

Utöver kommunens lärare och skolledare och forskargruppen knyts till projektet andra aktörer som verkar för att främja praktikinära forskning i Piteå kommuns FoU-miljö: docent Ulrika Bergmark, Luleå Tekniska Universitet Flexitforskare, (finansierad delvis av Riksbankens Jubileumsfond/Piteå kommuns fond för innovationsmedel) och samt I begränsad omfattning deltar också magisterstuderande lärare .

Betydelse för verksamhetsutveckling och forskning

Med synen på FoU-projektet som ”gemensam kunskapsbildning” mellan forskare och lärare (Kroksmark & Wennergren 2014) är undervisningspraktikens kunskapsbidrag därför i fokus för Piteå kommuns policydokument (Utbildningsförvaltningen 2017).. Genom vårt redan etablerade och ömsesidiga intresse för praktikinära forskning, som sker kontinuerligt och över en längre tid i samverkan mellan lärare, skolledare och forskare, är avsikten att synliggöra detta i skolans verksamhet och Piteå kommuns utvecklingsarbete. Detta betyder att forskargruppen och kommunens aktörer betraktar skolans miljö som kunskapsmässigt produktiv, som ger vetenskapligt underbyggda bidrag till skolans verksamhet.

Resultatet i varje delstudie kan både ses som en fråga om ”nytta” för tillämpning av forskningsresultat i verksamhetsutveckling i Piteå kommun och en framåtsyftande väg för kommunens och lärares akademiska och professionella utveckling, för delaktighet i forskning och som forskningsproducenter. I forskning är det angeläget att undersöka och belysa huruvida forskningsbaserad verksamhetsutveckling kan bidra till att stärka lärare som professionella i en skola som alltmer styrs av statliga byråkratiska logiker med betoning på mätbar kunskap, samtidigt som den professionella autonomin tenderar att försvagas (Brante 2014; Biesta 2009; Rönnberg 2014). Verksamhetsutveckling baserad på forskning är relevant då kunskap i sig är ett styrmedel (Jarl & Rönnberg 2015; Carlgren 2015). Svara även mot akademins och lärarutbildningens behov av att utveckla samverkandes strukturer tillsammans med huvudman för praktikinära forskning

Risakanalys

Post Piteåprojekt II bedömer vi förestående generationsskifte av tjänstemän på ledningsnivå inom Piteå kommuns förvaltning och forskare vid Umeå universitet som en risk för långsiktighet och fortsättning på samverkan som dessa två projekt har byggt upp. De redan pågående magisterkurserna och därmed även vårt projekt vilar i stort tungt på starka ”gatekeepers”: Kristina Hansson, vetenskaplig ledare, och Malin Westling, förvaltningschef.

För att förebygga ev. glapp som kan försvåra projektets genomförande och långsiktiga ambitioner, har projektledningen lyft frågan i dialogmöten med berörda aktörer; förvaltningsledning, utbildningsnämndens politiker, skolledare och lärargrupper. Tanken är att vi forskare/ samverkare blir synliga i kommunen, att vi introduceras och presenteras så att vi kan knyta viktiga kontakter initialt. Flexitforskarens roll blir också av betydelse för projektet då hon kommer arbeta bl.a. mot rektorsgruppen.

Då projektet berör många olika aktörer på olika nivåer är brist på information ytterligare en risk. För att undvika detta skapas en infrastruktur på webben som möjliggör information och

kommunikation inåt och utåt. Vi behöver också inom projektet klargöra på vilka nivåer vi forskare medverkar.

Forskaren och kursansvarig för magisterkursen Stina Westerlund framhåller i likhet med annan forskning, hur viktigt det är med rektorers uppmuntran, intresse för magisterstudierna och att skolledare ger arbetsvillkor som möjliggör studier. I första magisterstudentgruppen har skett en del avhopp pga. svårigheter att balansera arbete och studier. Den grupp som antagits nu i höst 2017 är mindre än förväntat, kanske till följd av att lärarna på fältet uppfattat signaler om magisterstudier som krävande.

Samverkan akademi/kommun och ”möte i ögonhöjd” kring skolans utveckling är också en utmaning i sig. Att samverkansavtalet befästs mellan institutionerna UMU och Piteå kommunen är därför viktigt. Ett öppet och tillåtande dialogklimat kring praktiska forskning som inbegriper dialog kring forskningsetik ser vi också som grundläggande och nödvändigt.

Ytterligare en risk att hantera är tidsförskjutningar gällande progression i utbildningen bland magisterstuderande samt avhopp, dvs. olika indikationer på hinder att balansera arbete, högskolestudier och privatliv. Ev. tidsförskjutningar för magisterstudenter bör kunna hanteras inom ramen för ordinarie och regelbundet återkommande magisterprogram som ges på distans och vid Campus Umeå universitet. Förutsättningarna för att genomföra magisterstudier för skolans yrkesverksamma lärare bör och kan i sig problematiseras för återkoppling till beslutsfattare och policy-makers på nationell nivå. Utmaningarna och riskerna vad gäller att rekrytera olika lärare/olika lärargrupper att delta i projektet ämnar vi bemöta genom att i samverkan med ledningsgruppen vid utbildningsförvaltningen kommunicera på en gemensam webbplats.

Ytterligare är att ta med i beräkningen att slutförandet av forskningspublikationer och antologi sannolikt kommer att pågå efter projektens slut.

Tidsplan 2019-2021

Tidsplan har tagits fram av parterna vid Umeå universitet och Piteå kommun

Referenser

- Alvunger, D. (2015). *Towards new forms of educational leadership? The local implementation of förstelärare in Swedish schools*, NordSTEP 2015, 1:30103. <http://dx.doi.org/10.3402/nstep.v1.30103>
- Andersson, B. (2013) *Nya fritidspedagoger – i spänningsfältet mellan tradition och nya styrformer*. Umeå: Print & Media.
- Avsiktsförklaring samverkan gällande forskning och utveckling*. (2015). Piteå kommun och Institutionen för estetiska ämnen, Umeå universitet. [internt dokument].
- Ball, S. J., Maguire, M., Braun, A., & Hoskins, K. (2011). Policy actors: Doing policy work in schools. *Discourse: Studies in the cultural politics of education*, 32(4), 625-639.
- Barn- och utbildningsnämnden. (2014) *Skolans utveckling, vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Strategi för forskning och utveckling i Piteå Kommuns skolor. Fastställd av barn och utbildningsnämnden*. Piteå, Piteå Kommun. 2014-06-25. (Hämtad 2017-04-08) <https://www.pitea.se/forskningochutveckling>.
- Bassot, Barbara (2015). "Bringing assumptions to the surface". *The reflective practice guide: an interdisciplinary approach to critical reflection*. Abingdon; New York: Routledge. pp. 79-92. ISBN 9781138784307. OCLC 898925915
- Biesta, G. (2009). Values and ideals in teachers' professional judgement. In: S. Gewirtz, P. Mahony, I. Hextall & A. Cribb (eds.), *Changing Teacher Professionalism. International Trends, Challenges and Ways forward*, (pp 19-30). London: Routledge.

- Bradbury, A. (2012). I feel absolutely incompetent: professionalism, policy and early childhood teachers. *Contemporary Issues in Early Childhood*, 13(3): 175-186.
- Brante, T. (2014) *Den professionella logiken. Hur vetenskap och praktik förenas i det moderna kunskapssamhället*. Stockholm: Liber.
- Carlgren, I. (2015). *Kunskapskulturer och undervisningspraktiker*. Göteborg: Daidalos.
- Carlgren, I., & Hörnquist, B. (1999). *När inget facit finns... – om skolutveckling i en decentraliserad skola*. Stockholm: Skolverket, Liber distribution.
- Chang, H. (2008) *Autoethnography as method*. Walnut Creek, California: Left Coast Press.
- Connell, R W. (2008) *Maskuliniteter*. Göteborg: Daidalos.
- Dovemark, M., Erixon Arreman, I. (2017). The implications of school marketisation for students enrolled on Introductory programmes in Swedish upper secondary schools. *Education, Citizenship and Social Justice*, 1-14, DOI: 10.1177/1746197916683466
- Ellis, C. (2004). *The Ethnographic I. A methodological novel about autoethnography*. Oxford: Alta-Mira Press.
- Engeström, Y. (2009) The Future of Activity Theory: A Rough Draft. In: A-L. Sannino, H. Daniels, & K. D. Gutiérrez, (eds.), *Learning and Expanding with Activity Theory*, (pp 303-357). Cambridge: Cambridge University Press.
- Englund, T. & Dyrdal Solbrekke, T. (2015). Om innebörder i lärarprofessionalism. *Pedagogisk Forskning i Sverige*, 20(3-4):(169-194).
- Erixon, P.O. (2010a). School subject paradigms and teaching practice in lower secondary Swedish Schools influenced by ICT and media". *Computer & Education* . Elsevier. Volume 54, pp 1212-1221
- Erixon, P.O.(2010b). From Text to Picture in Teaching. *Journal of Social Science Education (JSSE)*. Volume 9, Number 3, 2010, pp. 15–25
- Erixon, P. O. (2016). Punctuated Equilibrium—Digital Technology in Schools' Teaching of the Mother Tongue (Swedish). *Scandinavian Journal of Educational Research*, 60(3), 337-358.
- Erixon, P. O. (2017). Necessity or Eccentricity—Teaching Writing in a New Media Ecology. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 1-19.
- Erixon Arreman, I. (2005). *Att rubba föreställningar och bryta traditioner: forskningsutveckling, makt och förändring i svensk lärarutbildning (doktorsavh.)* Umeå: Umeå universitet.
- Erixon Arreman, I. (2014). Student Perceptions of New Differentiation Policies in Swedish Post-16 Education. *European Educational Research Journal*, 13(6), 616-631.
- Erixon Arreman, I., Dovemark, M. (2017). Social justice in Swedish post-16 education?: new preparatory programmes. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 2017, pp.1-16. DOI: 10.1080/00313831.2016.1258672
- Erixon Arreman, I., & Erixon, PO. (2015). The degree project in Swedish Early Childhood Education and Care—what is at stake? *Education Inquiry*, 6(3), 309-332.
- Erixon Arreman, I., Erixon, PO (2017). Professional and academic discourse – Swedish student teachers' final degree project in Early Childhood Education and Care. *Linguistics and Education*, 37, 52-62. <http://dx.doi.org/10.1016/j.linged.2016.10.001>.
- Erixon Arreman I. & Strömgren, M. (2009). *Projektet Lärares anställningsbarhet—slutrapport*. Umeå: Umeå universitet.
- Evetts, J. (2009) The management of professionalism: a contemporary paradox. In: S. Gewirtz, P. Mahony, I. Hextall & A. Cribb (eds.), *Changing Teacher Professionalism. International Trends, Challenges and Ways forward*, (pp 19-30). London: Routledge.
- Gustafson, N. (2010) *Lärare i en ny tid: Om grundskollärares förhandlingar av professionella identiteter*. Umeå: Umeå universitet.
- Gustavsson, B. (2002) *Vad är kunskap? En diskussion om praktisk och teoretisk kunskap*. Stockholm: Skolverket.
- Harding, S. (1991) *Whose Science? Whose knowledge? Thinking from Women's Lives*. Buckingham: Open University Press.
- Hansson, K. (2014) *Skola och medier. Aktiviteter och styrning i en kommuns utvecklingssträvanden*. Umeå: Umeå universitet.
- Hansson, K. & Erixon, P-O. (2019). Academisation and teachers' dilemmas. *European Educational Research Journal*, 1-21. DOI:10.1177/1474904119872935.
- Hjalmarsson, M. (2009) Förändrade krav i läraryrket. I: I. Wernerson (red.), *Genus i förskola och skola. Förändringar i policy, perspektiv och praktik*. Göteborg: Geson Hylte Tryck.

- Hjalmarsson, M. & Löfdahl Hultman, A. (2016) Det är inte jag som tillsatt mig själv på posten: Motstånd och ironi i relationer mellan förstelärare och deras kollegor. *Kapet*, 12(1): 76-94.
- Holzcamp, K. (2013) The Fiction of Learning as Administratively Plannable. In: E. Schraube & U. Osterkamp (eds.), *Psychology from the Standpoint of the Subject: Selected Writings of Klaus Holzcamp*, (pp. 115-132). Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Jarl, M. & Rönnerberg, L. (2014) *Skolpolitik från riksdagshus till klassrum*. Stockholm: Liber.
- Jeansson, Å. (2017) *Vad, hur och varför i slöjdamnet. Textillärares uppfattningar om innehåll och undervisning i relation till kursplanen*. Umeå: Umeå universitet.
- Kilpatrick, R., Gallagher, T., & Carlisle, K. (2010) Agency vs constraint: the role of external agencies in interprofessional engagement. In: H. Daniels., A. Edwards., Y. Engeström., T. Gallagher., & S. Ludvigsen (eds.), *Activity Theory in Practice. Promoting learning across boundaries and agencies* (pp.160-183). London: Routledge, Taylor and Francis Group.
- Kroksmark, T. & Wennergren, A-C. (2014) Input – för inspiration. I: T. Kroksmark (red.), *Modellskolan*. (s 63-80). Lund: Studentlitteratur.
- Kyvik, S. (2007) Academic drift – a reinterpretation. In J. Enders & F. v. Vught (eds.). *A Festschrift in Honour of Guy Neave. Towards a cartography of higher education policy change*, (pp 333–338). The Netherlands: CHEPS. (Hämtad 2010-01-10) www.utwente.nl/cheps/publications/.../festschrift.pdf.
- Lundahl, L., Arreman, I. E., Lundström, U., & Rönnerberg, L. (2010). Setting things right? Swedish upper secondary school reform in a 40-year perspective. *European journal of education*, 45(1), 46-59.
- Lundahl, L., Erixon Arreman, I., Holm, A.S., & Lundström, U. (2013). Educational marketization the Swedish way. *Education Inquiry*, 4(3), 497-517.
- Lundahl, L., Arreman, I. E., Holm, A. S., & Lundström, U. (2014). *Gymnasiet som marknad*. Umeå: Boréa.
- Lundström, U., Holm, A-S, & Erixon Arreman, I. (2017). Rektor i skärningspunkten mellan likvärdighet och skolmarknad. *Utbildning och Demokrati*, 26(1), 19-41.
- Löfgren, H. (2012) *Det sitter inte i väggarna. Yrkesidentiteter i lärares berättelser om skola och arbete*. Karlstad: Universitetsstryckeriet.
- Onnisma, E.-L., Tahkokallio, L., & Kalliala, M. (2015) From university to working life: an analysis of field-based studies in early childhood teacher education and recently graduated kindergarten teachers' transition to work, *Early years: An International Research Journal*, 35:2, 197-210.
- Ozga, J. (2000) *Policy research in educational settings. Contested terrain*. Buckingham: Open University Press.
- Roth, W-M. (2011) Object/Motives and Emotion: A Cultural-Historical Activity Theoretic Approach to Motivation in Learning and Work. In: D M. McInerney, R A. Walker, & D A. Liem (eds.), *Sociocultural Theories of Learning and Motivation: Looking back, looking Forward* (pp 43-63). Charlotte: Information Age Publishing.
- Rönnerberg, L. (2011). Exploring the intersection of marketisation and central state control through Swedish national school inspection. *Education Inquiry*, 2(4), 689-707
- Sigurdson, E. (2011) Tre genusvetenskapliga reflektioner kring slöjd – ett tankeexperiment, *TILDE- genus och estetiska ämnen*, No. 14. Umeå: Institutionen för estetiska ämnen, Umeå universitet (skriftserie).
- Sigurdson, E. (2014) *Det sitter i väggarna - en studie av trä- och metallslöjdsalens materialitet, maskulinitet och förkroppsliganden*. Umeå: Umeå universitet.
- Skåreus, E. (2007) *Digitala speglar – föreställningar om lärarrollen och kön i lärarstudenters bilder*. Umeå: Print & Media.
- SFS (2010:800) *Skollagen*. Stockholm: Nordstedts.
- SOU (2014:34) *Inte bara jämställdhet. Intersektionella perspektiv på hinder och möjligheter i arbetslivet*. Stockholm: Fritzes.
- Umeå Universitet & Piteå kommun. (20190218). Samarbetsavtal gällande ULF-försöksverksamhet med praktikinräna forskning. Dnr FS 1.6.1-573-17. Umeå: Lärarhögskolan, Umeå universitet.
- Utbildningsförvaltningen (2017) *Beskrivning av utvecklat underlag till FoU-projekt*. Piteå kommun. 2017-03-22. (Hämtad 2017-04-10) <https://www.aurora.umu.se/globalassets/dokument/enheter/lh/utlysningar/fou-2017.03.22/pitea-kommun-forskning-och-utveckling-i-skolan.pdf>
- Westerlund, Stina (2011) Törs jag komma in? – textilslöjdens feminina genusladdning och elevers könsbundna val. *TILDE- genus och estetiska ämnen*, No. 14, Institutionen för estetiska ämnen: Umeå universitet (skriftserie).
- Westerlund, S. (2015) *Lust och olust – elevers erfarenheter i textilslöjd*. Umeå: Umeå universitet.

Widén, A. (2016) *Bildundervisning i möte med samtidskonst. Bildlärares professionella utveckling i olika skolformer*. Umeå: Print & Media.

Wilson, W. J. & Chadda, A. (2009) The role of theory in ethnographic research. *Ethnography*, 10(4); 549-564.